

CATALUNYA

REVISTA SETMANAL ADHERIDA A LA UNIO CATALANISTA

SUMARI:

La magna estridència, per D. MARTÍ Y JULIA.
Recordatori.
Parlant de presos, per R. PLA Y ARMENGOL.
De dijous ensà, per H. AGUT.
Qüestions socials. L'etern problema. Crònica social, per E. VIDAL Y RIBA.
Per l'ensenyansa catalana, per BON JAN.
Crònica internacional. El nacionalisme a Alecia, per E. X.
Homes y coses, per DIMAS.
De re agraria. Ventafes de la filoxera en la vini-cultura, per RAUL M. MIR.
Bona resposta, per V. DE L.
De teatre. Traduccions, per ALFONS BELLART.
Cròniques curtes. Nosaltres som allà ont erem, per RAMON D'ALENTORN.
Crònica d'art, per A. Y F.
Contrasentit, per MANEL JULIACHS.
Notes sportives, per OIBUO.
Informació, per J. FORS.
En Josep Catarineu y Alàs.
Secció Oficial.
Noves.

Recordatori

Hem entrat a la Quaresma, època de reculliment, que l'Església y el mon catòlic, senyalen com a posta per la meditació y el penediment; pera que tot-hom reflexioni, y girant els ulls vers ell mateix, y desgranant sossegadament els propis actes, comprobi si estan del tot acordats a les lleis del deure y de la consciència; pera que implacablement, prescindint d'enganyoses ficcions y buides apariències, cada hū se converteixi en jutge sever de sí mateix, y en la solitud de l'isolament espiritual, ponderant bé les intencions y els propòsits, les accions y les omissions, els medis posseïts y els esmersats, se reconegui y confessi sincerament els propis errors, les propies flaqueses y els propis manaments, fent seguir l'expiació a la culpa y al fet de la confessió, les ansies fecundes de rectificació y esmena.

Y aquest acte de sobirana justícia interna, d'austera revisió enfortidora, no ha d'ésser solament realitzat en l'esfera dels afers privats, sinó que deuen practicar-lo principalment aquells qui son mandataris de la col·lectivitat, qui obran per delegació del poble, qui són la seva representació voluntaria, qui apareixen col·locats als llocs enlairats y oviradors, no pas solament pera rumbejar vanitoses investidures vistoses, sinó pera ab llurs fets, paraules y accions, de diafanitat y transparència exemplars, servir d'espill a la societat que els ha exaltat per damunt d'ella a la faisó de guions y símbols com a eflorescència acrisolada del seu ésser, y pera devenir, ab la selecció y superiorització d'instints, sentiments, aptituds y pensaments, la síntesi excel·sa dels atributs col·lectius.

Quin goig pera Catalunya, si aquells qui en definitiva no deixen d'ésser els seus representants, fessin sincer axamen de consciència! Quin goig si un orn, ben aviat, ab la cendra al front, el penediment al cor y el propòsit de correcció a la voluntat, compareguessin davant de l'altar de la consciència patriòtica cercant absolució a febleses y desviacions passades! Y ab quina satisfacció la Patria, sempre angusta, justiciera y misericordiosa a l'hora, els obriria amatenta els brassos, els rebria amorosa en son sí ineffable, els aixecaria fins a ella, y els besaria novament ab sos llavis incorporis, ab la besada prometedora de totes les purificacions, de totes les consagracions y de totes les fortituds!

Y quin gest més superlativament heroic el dels nostres parlamentaris, fills de la voluntat del poble, davant de tot ell, fenthi espontània presentalla de misèries, petiteses, mòvils mesquins, personalisme, rencunies... y esborrant ab la grandesa imposant d'una expiació voluntaria, tota una cadena de minúscules habilitats, d'infims propòsits d'intrigues, d'abdicacions y de renunciès.

Y tots, absolutament tots hi haurien d'ésser a l'obra reparadora.

Totsells, sense excepció visible, hi han sigut a l'hora d'abandonar o permetre l'abandono de les promeses prodigament escampades en vigílies de concreció de la voluntat de Catalunya. Tots hi han sigut a descuidar y oblidar el manament imperatiu del poble, posposant-lo a determinacions eixides precisament del seu enemic irreconciliable, de la oligarquia, que detenta a gratcient la seva llibertat.

Tots, tots hi han sigut a no combatre sens treva ni descans, pera arrancar de l'esgàstula y recullir de l'exil, retornantlos a la llar dessolada, als qui pateixen persecució de la justícia.

Tots, tots hi eren a l'hora de produir entusiasmes fàcils y provocar l'explosió vehement de sentiments legitimíssims, que al exacerbar històries instints y seculars pruijes de repressió y de violència, podran determinar greus severitats contra manifestacions nobilíssimes. Y cal dirho ben clar; ningú, absolutament ningú d'ells, hi ha sigut a l'hora de exercitar una acció enèrgica, eficaça, decisiva, inacabable, més clar, única en defensa dels dissortats; dels que pateixen per Catalunya, dels humils soldats caiguts, y quin rescot era la tasca primordial, exclusiva y si fós precis, ho volèm repetir, única a realitzar per aquells qui eren vencedors precisament mercès al sacrifici de les víctimes ara indefenses.

Però l'indefensió es més greu, més desconsoladora encara; no sols han sigut posposats els sofrents, els qui, sublimats pel dolor, son avui genuïnament representatius de Catalunya, a una política d'afinitats y acostaments incomprendibles ab l'enemic, sinó que s'han volgut ofegar les llurs angoixes, pera que llurs clams y gemes de dolors y d'ira no pertorbessin—perdoneu la cruesa del mot—la cordialitat de relacions establerta entre els representants de les víctimes y els victimaris, esterilitzant així l'acció de l'alta política, de la política de vol d'àliga y d'excelsituds invisibles pels tristos humans que s'arrossegueu per la terra baixa de les necessitats, dels sofriments y de les realitats implacables.

Parlant dels presos

Aquets dies s'ha tornat a parlar dels presos. Una excitació del bon amic Gironí en Carles Rahola, apropòsit de la presó d'en Baró, ha motivat uns quants articles ont s'ha comentat l'abandó que sofreixen els perseguits per Catalunya y desde ont s'han dirigit galants precs als parlamentaris de Solidaritat interessantlos per la salvació dels caiguts sots l'espasa de la dura llei.

Un altra tongada, un altre petit foc d'encenalls y una altra desilusió pels

pobres perseguits, si es que la realitat passada els ha deixat encara ganes de ferse ilusions.

Jo que no sóc tant galant com en Marius Aguilar, no'm llevaré'l barret pera demanar als diputats solidaris que treballin pera la salvació dels presos per Catalunya; jo sé que'l sentiment es el que estimula les voluntats dels homes, y sé que'ls diputats solidaris han donat probes sobrerres de no sentir la situació dels empresonats y dels exilats y que s'han demostrat incapassos de solidaritzar-se ab el dolor dels seus germans de patria. Y jo sé que quan les coses s'intenten sense sentiment, les accions resulten xorques. Per això cree inútil la demanda.

Y fins ja hu trobo depressiu (depressiu per'ells y pera nosaltres) el dirigir-se als diputats pera recordarlos les llurs obligacions més elementalíssimes. Parlarlos de llei de Jurisdiccions, de presos, de personalitat de Catalunya, etcétera, etc., me sembla que ja es pèndrels per nens que fan campana, o envilirnos fins a pregar lo que tenim dret a exigir, lo que ben lliurement se'ns va prometre. Y si són nens desmemoriats que han perdut el camí de l'escola, fèmnosen càrrec y no'ls amoinem, y si són... lo altre, sapiguem al menys tindre l'energia moral suficient pera dir que ells no hu són els nostres diputats y si d'aquestes qüestions volèm parlar referint-nos a n'ells, es, en tot cas, un «jo acuso» lo que ha de sortir dels nostres llavis, mai un prec de captaire als que'ns són deutors del compliment de llur deure.

Y ja hu hem vist: no'ls senten llur deure els diputats y senadors y per això quan de lo nostre's parla, ho fan ab sordina y demanant gentilment una serie de perdons. S'han oblidat ja les interpel·lacions per la llei de jurisdiccions, els incidents de la nostra bandera a Xile, etc? S'oblida que la llei d'Administració Local que no reconeix de cap de les maneres la nostra personalitat, es obra de col·laboració dels diputats solidaris? Si això's recorda, fixantse ab lo que això significa, deixemlos estar tranquils, al cap y a l'últim la seva via no es pas la nostra.

Però jo vui aprofitar l'ocasió pera recordar als catalans l'obligació que tenen d'atendre a les necessitats dels perseguits y de llurs families. Y al desvetllarlos aquest recort, advertirlos que no esperin a recordarsen, la constitució d'aquella campanya «Lliga de defensa y auxilis», que havien de constituir, a base de personalitats ben conegudes, els diferents grupus polítics catalans y que morí abans de naixer, donant així aquells grupus polítics una altra inequívoca prova, de lo poc que'ls preocupa la sort dels que per Catalunya pateixen.

Jo vui recordar, que hi ha l'Associació Catalana de Beneficència (adherida a l'Unió Catalanista) que únicament pera aquest fi va fundarse. Ella, desde bon comensament, ha ajudat en tot, lo que li han permès ses forces, a fer més passable la situació dels perseguits y ella es la única entitat que està en constant relació ab tots ells, però els medis de que disposa són limitadíssims. En ses llistes de socis (les quotes dels quals són considerades com a donatiu mensual) y de donadors, plenes de noms de modestíssims catalanistes, la fortuna

dels quals no'ls permet aportar contribució crescuda, no s'hi troba cap d'aquets noms de persones ni entitats que tanta fresa mouen, el nom de les quals omple totes les gacettes polítiques. Jo hi trobo disculpa; els gastos electorals són crescuts y no hi ha diner pera tot.

Però jo'm dirigeixo als catalans que creuen que hi ha quecòdm més que eleccions; jo'm dirigeixo als que se senten ferits pels dolors de sos germans de Patria y a n'aquestos els recordo que hi ha qui pateix y hi ha qui fa tot lo que pòt pera que'l dolor sigui més lleu. Y es necessaria l'ajuda de tots.

Y jo no puc dir res més a favor dels presos; jo no puc dir «marxem!» com l'Aguilar. A ont marxar ab la cobardia d'ara que tant bé pinta? Anirèm a demanar altre cop l'almoïna d'una intercessió als tribuns, als que tenen veu y vot en el Parlament, com fa ell gentilment? No es això una altra manifestació d'aquesta cobardia que ja dura massa?

Traballèm per ara els qui sentim vocació y ens afecten els dolors agens, per millorar la sort dels presos, que ja vindrà'l dia en que treballarèm ab èxit pera lliurarlos de la persecució.

Y aquest dia vindrà quan la cobardia actual s'hagi acabat y quan tothom tingui'l valor de cridar a plena veu y a ple aire, que'ls actuals representants en Corts per Catalunya, no tenen res que veure ab el pensar, el sentir y el voler de la nostra terra, quan sapiguem dir que'ls diputats solidaris no són els nostres diputats. Avui jo la repeteixo aquesta afirmació y tots vosaltres que desde les taules de cafè heu malparlat d'ells a dotzenes de vegades; que heu dit que'ns han enganyat, que han trait a Catalunya, dirèu que lo que jo dic no's pot dir, que es exagerat y potser que no es polític. Vosaltres també sou cobards, sinó que, de tant en tant, cantèu pera espantar la por.

R. PLA Y ARMENGOL.

De dijous ensà

A la matinada del divendres passat la Ciutat oferia una nova visió...

Els borrallons de neu que voleïaven per l'espai fins a caure sobre tot lo que en son indecis davallar els rebia, fent destacar per batiments blanquinosos les siluetes de les coses, difundien, en una boïra misteriosa de mitjes clarors, les solitaries llums de la nit.

Els carrers més moderns de la Ciutat tenien quelcòdm d'exòtic, evocatiu de les capitals del Nord; els reconcs més típics, matisos d'encontrada pirinenca...

Una nevada a Barcelona es quasi una festa, es com una festa de la puresa. Aquella abundor de tons blancs reconforta suaument l'esperit en els nostres temps de grisos defalliments y negres abdicacions, les dugues atonies més aclaparadores de la gama.

Al despertar la Ciutat, la neu caiguda ja s'havia fós o perque no pogué resistir la malaltissa tebió de la vida urbana, o perque no tingué altre objecte que restituir a sos veritables termes la bellesa d'una nevada ignominiosament parodiada ab les plujes de barroers confettis que la precediren; confettis que ella, al fondres, escombrà indignada

dels nostres carrers ont, altres anys, persistien setmanes y setmanes, arrapats a les escletxes dels empedrats, als angles del peu de les fatxades, als munts de brossa y arrèu, com una malura epidèmica de la Ciutat.

**

En la sessió celebrada pel nostre Ajuntament, avui fa vuit dies, els senyors Zurdo, Mundi, Payà y Valentí, presentaren una proposició urgent, demanant que siga reposat ab els honors deguts, en la direcció del Laboratori Microbiològic Municipal, el doctor Ferrán.

Apoiant aquesta proposició, el senyor Valentí y Camp digué, que havent sigut partidari d'un criteri de benevolensa ab el senyor Claramunt, volia fer lo mateix ab el doctor Ferrán.

Per si triomfa la proposició, recomanem al primer atacat de rabia paralítica que'n resulti, que tinga per la bonavolensa dels nostres regidors, molta bonavolensa també y molta filosofia d'En Beccaria.

**

La Comissió municipal d'Hisenda ha acordat proposar a l'Ajuntament que's gratifiquin ab 7.000 pessetes, als empleats que han tingut a son càrrec l'expedició de cédules per compte de dita corporació, com a premi del bon zel ab que han complert aquesta funció.

Queda, ab això, establert el criteri dels nostres regidors en lo que's refereix a la fiscalisació de les tasques dels seus funcionaris: pels empleats dessidiosos y fraudulentos, bonavolensa, y pels que fan el seu deure, gratificacions esplèndides.

El nostre Ajuntament si treballés ab cabals propis, fóra un burgués ideal. ¡Llàstima de magnanimitat que no's pugui agrair a les butxaques dels regidors com desitjariem els que ara les havem de pagar!...

**

Ahir a les Afores de la Ciutat, fou día de festa.

Colles de jovent a caball, en cotxes y a peu, precedits o seguits de sengles banderes y músiques, visitaren el santuari de Sant Medí.

Es curiós l'origen d'aquesta festa: tan curiós com generalment desconegut.

Fa uns seixanta anys que un vehí de Gràcia passà una greu malaltia y en el període agut d'ella, prometé que si's curava faria una anada a sant Medí ab tots els de casa seva.

Se curà y complí la prometença y sembla que's divertiren tant els excursionaris, que la repetiren en tal día al any següent y a l'altre y s'hi afegiren nous convidats cada any y feren una bandera y després una altre y hi hagueren lluites entre els de la colla «nova» y els de la «vella», y avui l'aplec, o lo que siga, ha pres tals proporcions que a Gràcia, a Sant Gervasi, a Sarrià y a Horta hi ha una profusió de Colles de Sant Medí que fa fredat y a cad'any ne surten de noves que's contrapunten pera portar més caballs guarnits a la jerezana y més joves habillats en harmonia a l'estil dels guarniments.

Aquell pobre gracienc fa ja molts anys que es mort, d'una altra malaltia segurament, però's continúa fent la festa a la seva salut y en honor de Santa Rutina, paradòxica advocada de les extranyeses més ridícoles.

H. AGUT.

QUESTIONS SOCIALS

I

L'etern problema

L'home neix, viu y es desenrotlla dins de la societat, essent per naturalesa y per propia conveniència un ser social que necessita posarse en relació ab sos conssemblants a fi d'atendre a sa conservació y millorament y poder complir la seva finalitat. L'home per son propi temperament y pera atendre a ses propies necessitats, es y ha de ser altament social. El coneixement especulatiu y la realisació pràctica d'aquelles relacions socials, naturals y necessaries en quan afecten a l'ordre material de la vida, constitueix l'objecte de l'Economia social; en quan atanyen al ordre moral, a la constitució de la Societat a fi d'assegurar el seu benestar y prosperitat, constitueixen l'objecte de la Sociologia, una y altra dins el camp de l'ordre social; una y altra tenint per finalitat enlairada l'exposició de les penes y malestar de la societat, el plantejament de tots els problemes socials, la revolució armònica de tots ells en mitj d'un ambient de pau y germanor universal.

Però en el terreny de la realitat dels fets, única realitat palpable, aquesta pau no existeix; l'orde social, avui com abans, se veu constantment amenassat y pertorbat per la lluita entre's pobles diversos y per la lluita entre les diverses classes socials, constituint el magne problema de la vida, l'etern problema plantejat en tot temps, que sempre ha somogut les entrenyes de la societat, perdurant fins als nostres dies y quina desconeguda resolució es constantment objecte d'inquietuts, d'estudis y de convulsions.

El malestar social existeix com malaltia general, com un plany universal que la humanitat va trasmetent de generació en generació, donant lloc a la no resolta qüestió social com a etern problema, objecte d'estudi preferent de sociòlegs y estadistes, que venen escorcollant les causes d'aquest malestar, tot preocupantse de sa cura o del aminorament de sos terribles efectes.

Això fa que arrèu se parli, s'estudii y se discuteixi sobre la qüestió social; y per això havem cregut de conveniència ocuparnos periodicament desde aquestes planes que CATALUNYA nos ofereix noble y desinteressadament per creure fer un gran bé al nostre poble, tractant serenament y ab altitud de mires totes aquestes qüestions, sempre actuals, sempre transcendents pera'l bé y el pervindre de la Societat.

Deixant de banda tot lo referent a la constitució de la societat per medi dels seus nuclis o elements constitutius naturals, o sia la família, el municipi, la nació, l'estat, nos ficarem solament en els nostres estudis, del altre aspecte de la qüestió social, o sia la lluita y contraposició entre les diverses classes socials, entre's diferents factors de la producció, terrible realitat dels nostres dies, causa de divisions violentes, fet universalment sentit que encara avui apassiona y té l'atenció dels legisladors de totes les nacions cultes y civilisades.

Aqueix malestar que constitueix la qüestió social, l'etern problema, s'ha deixat sentir principalment entre la classe obrera que ha volgut, noble o interessadament, emanciparse de la subjecció més o menys real de que ha sigut objecte per part del capital, provocant un moviment social que ha arribat a totes les exaltacions, violències y malvertats propies de la desesperació, ajudada per destructores teories antiso-

cials y per interessades y criminals mires egoistes d'alguna banderia política. Entre sos fonaments naturals hi podem posar les aspiracions individuals de contínues prosperitats, la sed incessant de riqueses y de consúm, el concepte que van adquirint els obrers de sa propia força y valer, la seva unió o solidaritat, les afluncies de riqueses en unes mateixes mans, les modificacions y progressos de les diverses indústries, la forcosa separació entre capital y treball, la sobreproducció y les crisis, l'insseguretat de l'obrer, la seva aglomeració ciutadana y altres molts de diferents índoles y orde diversos.

En l'orde moral, en el polític, en el econòmic, en el social, l'obrer està passant profunda crisis patint un estat febril que urgeix debilitar, procurant que la qüestió social baix aquest aspecte quedi limitada al concepte que'n té Leroy-Beaulieu al afirmar que la qüestió social no es més que l'aspiració intensa que té l'obrer contemporani vers una situació millor, més segura y més respectada. De tots modos, crec senzillament que tractem d'un problema molt complex y ademés insoluble. Totes les lleis encaminades a disminuir els sofriments de les classes obreres, totes les que vagin dirigides al augment de la riquesa, totes les organitzacions socials, no són prous a resoldre aquest problema ni ajudanthi un complet restabliment de la llei moral y el reconeixement y exercisi dels diversos deures socials. Les nostres mires, els nostres estudis, han de ser més modestos, nos hem de limitar a treure a dit problema totes les asperes y etimologies del seu plantejament; tot el caràcter de lluita desenfrenada y egoista; disminuint els mals concrets que se'n deriven, y procurant l'harmonia d'interessos y aspiracions entre totes les classes socials en benefici de la producció econòmica y de la pau que deu regnar dins la societat.

La complexitat mateixa d'aquest problema, la diversitat de formes y aspectes en que's presenta, ha fet que per alguns fos negada l'existència de la qüestió social, afirmant que son plantejament no era més que'l d'una serie de qüestions isolades sens més relació que'l tenir el mateix subjepte, el ser humà. Nosaltres creiem tot lo contrari y afirmem resolutament l'existència de la qüestió social, d'un problema social. Lo que succeeix es que aquest se manifesta diversament, y per això en la pràctica se parla y nosaltres parlarem, de qüestions socials. De totes maneres doctrinàriament sols existeix un sol problema, que's desenrotlla dins d'un orde concret y que té un subjecte ben determinat, la societat com a organisme característic y diferenciable, quina existència serà objecte del vinent article, guardant pera'ls successius el tractar de les diverses classes socials y de les diferents qüestions que involucren l'etern problema quines diverses manifestacions y característiques, anirèm exposant ordenadament en aquestes planes, sens deixar emperò d'ocuparnos ab preferència d'alguna qüestió o d'algun fet que l'actualitat plantejés davant nostra consideració.

E. VIDAL Y RIBA.

Crònica Social

L'Associació Internacional pera la protecció legal dels treballadors—secció espanyola—se proposa estendre més la seva esfera d'acció, dedicantse especialment aquest any, a la creació de grups regionals, a l'establiment de cursos o conferències públiques, constitució d'una Lliga de compradors y altra

contra l'alcoholisme, publicació d'un «Butlletí», y enquestes varies sobre treballs a domicili, jornada màxima pera l'obrer, etc. Dita Associació ha lograt darrerament una subvenció del Govern y s'ha dirigit a les Corts ressenyant les seves darreres tasques. Molt celebrariem que prompte quedés format el Grup regional català d'aquesta important associació.

A Anglaterra se topen ab series dificultats pera sostenir la llei de retirs obrers pera la vellesa, y portar avant les demés reformes socials plantejades pel seu Govern lliberal. Aquella llei costarà aquest any a Anglaterra més de 200 milions de pessetes, que venen a augmentar el seu dèficit, ja que no contenen ab recursos dins dels seus pressupostos. Darrerament la Cambra dels Comuns ha votat un crèdit suplementari de 910.000 lliures a n'aquest fi. Això vol dir que són sempre dificultoses les radicals reformes socials al concretarse a una sola qüestió o necessitat limitada.

El darrer dimecres va celebrarse a París l'elecció de secretari general de la Confederació General del Treball, resultant nomenat Lluís Niel per majoria de vots, assistinthi 59 federacions de les 62 que formen aquella Confederació, representant més de 250 mil aderits.

Lluís Niel ha exposat son programa en el primer parlament que acaba de pronunciar als pocs dies de sa elecció, exposant ses idees sobre l'actitud del obrer enfront del patró y afirmant que aquesta mai havia de ser de resignació sinó de revolta, encar que sens arribar als estats de violència forçada. Afirmà igualment que la concreció del sindicalisme havia de ser la lluita contra'l patronat, devintse procurar el progressiu augment dels obrers sindicats. Fou molt aplaudit.

Segons datos de la Confederació General de les Trade-Unions Angleses, el número dels obrers sens feina puja darrerament, a n'aquell país, un milló y mitg. Com se veu, la situació del poble anglès no es pas gaire pròspera, malgrat son progrés industrial y els esforços fets pel partit obrer, quin poder es innegable. Un fet que cal fer notar d'aquell país y que pot ser font remeiable de molts mals, es que si'ls salaris han anat baixant desde'l comens del actual sigle, en cambi els impostos sobre la renda han anat augmentant ben ostensiblement, a causa del augment de les sumes o capitals imposables.

El dijous de la passada setmana va tenir lloc a Manresa, l'primer judici celebrat a Espanya al davant dels Tribunals Industrials de novella creació. El motiu era per una reclamació sobre accident del treball y després de la primera sessió del Tribunal, la part demandada va accedir al pago de la indemnizació demandada.

Durant la darrera setmana han ingressat a la Caixa d'Estalvis de nostra capital 280.856 pessetes, fruit de 5.781 impositons, pujant a 368 el número de nous impositons. Els reintegros han ascendit a 1.025, fent un total de 282.265'27 pessetes.

En la Caixa de Pensions pera la Vellesa y Estalvis van ingressarhi 80.257 pessetes.

E. V. R.

Per l'Ensenyansa Catalana

Hi ha una entitat, adherida a l'Unió Catalanista, que s'anomena «Associació Protectora de l'Ensenyansa Catalana». Els qui de lluny se fixin en el moviment nacionalista català, pensaràn que la dita Associació se troba sobrerera de medis, car un poble que realisa l'estors d'ende-

rrocar caciquismes y cunerismes, duent per lema «Catalunya» sembla que s'ha de preocupar de la propia existencia nacional y, per tan, d'ésser generosíssim pera pujar ben catalanes les tendres generacions, dintre de l'ésser català. Doncs, s'errarà qui tal pensi. L'Associació protectora del'Ensenyansa Catalana, compte ab poquíssimes persones que contribueixin ab quotes mesadals y destinades al Foment de l'Ensenyansa Catalana.

Y s'adonaràn, els qui ereguessim que la dita Associació es rica, que l'llur erro esgrandíssim, quansàpiguen, que si mercès a una excitació del Sr. President de l'Associació benemèrita, la majoria, no sé si tots, els diputats per Catalunya, se inserigueren socis protectors, ara, passat el temps natural del compromís, els uns se donen de baixa y els altres disminueixen la quota...; lo que vol dir, que tant se'ls endona de Catalunya, ja que en lo fonamental, que es la ensenyansa, prescindeixen en absolut de complir com a representants que diuen que són del nostre poble.

Yo afirmo que no's porten bé; y afirmo també que precisament ells haurien d'estimular al nostre poble ab els deures que imposa lo més elemental de la dignitat humana.

Ara, si no hi creuen en l'ensenyansa catalana, es diferent; pero si es així, que ho diguin, que al menys seràn francs, que ara no ho són.

BON JAN.

Cronica internacional

Revista de periòdics

EL NACIONALISME ALSACIÀ

El professor Wittich en el seu article publicat a la Revista alsaciana y al qual la setmana passada feia referencia, se fixà principalment en dues circumstancies pera afirmar que es molt lluny d'ésser un fet la germanisació d'Alsacia: una d'orde intelectual y altre d'orde sentimental. La massa del poble conserva encara un gran respecte pera la cultura y especialment pera la llengua francesa; les conviccions polítiques y socials de l'Alsacia són essencialment franceses y per tant democràtiques, com francesos són també una serie d'usos y costums ab fondes arrels en l'ànima popular. Així es natural que s'hagi produït un contrast de sentiments y d'idees entre conquistadors y anexionats, contrast que ha fet impossible l'assimilació d'Alsacia a Alemanya. Conseqüentment el sentiment patriòtic alemany no ha fet en terra alsaciana cap progrés; l'alsacià no considera pas a Alemanya com una patria, ni vol ésser alemany de cor, ni per raons de civilització.

Es un cas magnífic d'objectivisme desinteressat, el del professor Wittich. A n'ell, alemany, no'l mou a ira ni a despit que Alsacia resti en molts punts de vista fidel al recort de Fransa. Al contrari, relacionant aquest fet ab les característiques germàniques que d'altra banda mostra el poble alsacià, treu la conseqüència de que Alsacia per el caracter mixte de la seva cultura y de la seva sentimentalitat constitueix una individualitat orgànica perfectament delineada. Y, honradament, recomana als seus compatriotes que cessin per complert en l'aplicació de mesures represives y emprenguin, contrariament, una política basada en el respecte a la «individualitat alsaciana».

Wittich proclama per l'Alsacia francesa el mateix respecte que, en temps de l'Imperi, proclamava Renan pera l'Alsacia alemanya, enfront de les exal-

tacions del francesisme. Ja n'hi ha prou, diu, d'aquestes manifestacions insolents de l'orgull germànic que consideren a l'alsacià com un sér equivocat, al qual es precís menarlo de grat o per força per el bon camí de la germanisació. Prou menyspreus pera aquesta cultura mixta franco-germànica que constitueix la més vigorosa característica espiritual del poble alsacià. El professor Wittich vivint a Alsacia ha simpatitzat ab l'ànima alsaciana; ha après a estimar tot lo que ella té d'original; y procedint honradament, en conseqüència, ha tingut de reconeixer a n'aquella terra el dret que té a una vida de llibertat.

Evidentment es injust el règim de compresió que l'administració alemanya fa pesar damunt d'Alsacia, com es inhumà y contrari als interessos de la civilització a la vegada que d'una inefficàcia absoluta, exercirhi una pressió, ab l'únic fi de perseguir la seva germanisació complerta. Així ho reconeix el professor Wittich quan reclama pera Alsacia un règim de llibertat y de tolerancia tant desde'l punt de vista de la política com del de la cultura, dient ab frasse gràfica que es impossible continuar tractant a una de les encontrades més civilitzades d'Europa, com si fos un glaci de ciutadella o un centre militar de l'Imperi.

Concretant el seu criteri, Wittich demana pera Alsacia l'immediata cessació de l'actual règim tutelar, la concessió d'una amplíssima autonomia, en forma que la col·loqui en condicions d'absoluta igualtat ab els demés estats imperials, permetentli administrarse a gust seu y baix la seva responsabilitat.

L'intervenció d'una figura tant rellevant dintre l'intelectualitat alemanya com M. Werner Wittich, en la discussió del problema alsacià, té un valor importantíssim, majorment en el moment actual en que hi han notícies de que'l Govern alemany té'l secret intent d'abandonar les terres y els pobladors d'Alsacia a l'acció del xovinisme pangermanista, tal com ha fet ab Polonia. Ja veurèu quin ressò tindrà la veu del professor de Strasbourg. Es de desitjar que sigui escoltada en benefici d'Alsacia y de la civilització.

E. X.

Homes y coses

PERA LA PSICOLOGIA DE L'APOSTOL.—Molt sovint, quan acabarèu de llegir aquesta poc agradosa secció, y menys profunda encara, dirèu: —Y a mi que se me'n dona!

Vaig a provar si ja ho dirèu avui.

Quan jo era noi tenia especial predilecció en triarme pera amics els qui'n tenien menys.

A col·legi vareig ésser l'amic d'un condeixeble que era blanc de riotes, perquè sempre duia els colls bruts y'ls cabells llars; d'un altre que no's feia ab ningú y era evitat de tots, perquè demanava pa a l'hora de berenar; y d'un altre qui tenia un greu defecte físic.

Jo'ls estimava perquè eren desgraciats a la manera de noi, y perquè'ls demés no'ls estimaven.

Bella confessió pera una necrologia d'amador dels humils = apostol.

La dama sensible la llegirà ab les llàgrimes als ulls y jo m'enterniré llegint un exemple de la meua propia filantropia.

Si filantropia vol dir amor als consemblants he mal dit, car fonamentalment analitzades, no eren per amor als malhaurats les meves preferencies, y sí, per un amor a mi mateix.

Tot lo que jo podia sentir d'ànima en

aquells dies, s'enjoïava veient el mirar dels ulls dels tres preferits. Miraven extranyats y admiraven humils el meu geste generós vertidor de caudals d'amistat... y d'alguna llesqueta de pa. Y aquell mirar m'omplenava de joia.

Era la recompensa al meu ben fer—dirien els theòlegs.

Jo us dic en veritat que m'era més fàcil donar amistat y pa, que no m'ho hauria sigut donar a un bonfactor una d'aquelles mirades ab que'm pagaven aquells tres amics, que no he oblidat encara.

Forsés cops, amics meus, quan en les hores xardoroses he sentit indignacions contra moltes coses establertes y m'ha semblat deduirne amor pels deheretats, quan pensant seriosament en les grans qüestions que a n'aquels agiten he somiat en folles revoltes en les quals jo no'm veia pas el darrer, m'he dit en el moment de sinceritat clarivident, si aquest amor es també de la mena primera y que l'objectiu es lo únic que s'es canviat...

Aquest auto-anàlisi, quin resultat no vui dir aquí, m'ha explicat com pòt fer-se en la mentalitat dels àcrates aquell rencor contra'ls amorosos del proletari, contra les institucions benèfiques, contra'ls professionals de la filantropia.

Y ja no m'he quedat parat sentint a Clémence Jacquinet dir despectivament, parlant del *Solnaes* d'Il·len, que es una vella historia bíblica rejoyenida, y calificar l'autor noruec de covart enfront de la pública opinió.

DIMAS.

De re agraria

Ventatjes de la filoxera

en viti-vinicultura

Moltes vegades al parlar de la inolvidable invasió filoxèrica que devastà les vinyes anomenades *del país*, havia intentat fer una afirmació que molts, al exposarla, la creurién revolucionaria y atrevida, per quin motiu m'en havia desdit, destrossant les quartilles ont hi volia desenrotllar y abortar el tema.

Avui que'm sento més serè, no vull titubegar en plantejarla, ja que la considero digna d'estudi, donat l'escepcional període que travessa la viticultura universal.

Veu'sela aquí:

Ventatjes que ha reportat a nostres comarques vitícoles, la invasió filoxèrica.

Abans de tot, pera calmar els que veigin ab aquest anunciament un sagell de optimisme, vull reconeixer que la filoxera senyala una fita de dol, memorable pera nostra terra, com per tot a ont el terrible hemípter ha donat senyals de vida.

Les tristes conseqüències que reportà aquesta data, avui encara pesen sobre nosaltres d'una manera fatal; durant aquestos vinticinc anys hem vist com cases de pagès fortes y poderoses han esdevingut poc menys que arruinades, y altres, sotmeses a la voluntat de les hipoteques que esperen, com llop famolenc, un petit incident circumstancial o una pèrdua de cullita o una crisi com l'actual, pera destruirles per sempre. Ja tindrem ocasió de dedicar un de nostres articles a n'aquest tema especialment, demostrant a quins tristos fins porta la rutina de no volguer la majoria de propietaris agricultors que sos fills siguin no més que pagesos.

També hem vist comarques enteres, com passa en moltes de la provincia de Tarragona, especialment del Priorat, de tant bona memoria per sos vins, que havien conquerit un nom ben conegut,

y que degut a les dificultats que concorren en el cultiu de la vinya americana y a lo costós que resulta fer noves plantacions, han adoptat pera abandonar les terres o ferhi plantacions d'arbres fruiters, principalment d'atmetllers que no'ls produeixen tant com els ceps del país, y que si en els actuals moments els dona un rendiment proporcional major, han passat un període de temps, el precís pera que'ls atmetllers se desenrotllin y creixin, que no sols no'ls han produït gens, sinó que, pel contrari, han gastat les onses que tenien enterrades en ses cisternes o entafurades en les parets de tapia, y fins han tingut de anar a raurer a casa l'usurer.

Aquestes y altres tristes conseqüències ens ha portat la filoxera, totes d'origen econòmic; pero mercès a n'ella avui podèm contar belles coses que han favoregut extraordinariament en el bon nom que arrèu té conquerit la viticultura catalana.

Nostres avis, que no han tingut la mala sort de coneixer la vinya americana, no sabien cuidar les vinyes. Les labors que ells executaven eren tant rudimentaries, que'ls pagesos d'avui que giren la vista vers el passat, poden clamar ben fortament aquells versos:

QUE DESCANSADA VIDA...

Perque els treballs que ells feien eren tan reduïts, degut sens dupte a que'ls ceps del país eren molt poc exigents, que's concretaven a fer un parell d'esmajencades, una llaurada, podes arbitràries, esperant l'arribada del setembre, que per ells era l'agost, porque, com per encant, els baixés el *manà* dels raïms, que després vinificaven ab els procediments més atrassats, prescindint de les exigencies de l'higiene dels vins, maneres d'elaboració modernes, desconeixent les malalties que tant sovint els aqueixaven, veientse obligats a portarlos a cremar y vendrells a qualsevol preu o regalarlos pera evitar que's perdés lo únic que quedava aprofitable: les botes.

Avui, dels procediments de cuidar les vinyes y elaboració de vins que seguien nostres passats, lligats per ses primeres generacions, ja no'n queda ni tant sols el recort.

S'ens dirà que la vinya americana es molt exigenta; que en aquella època no's coneixia'l mildiu, ni'l black-rot y que moltes malalties característiques dels vins, que avui s'han de tractar com un fill cloròtic de casa bona, en aquells temps no sols se desconeixien sinó que no existien. Algunes d'elles no negarèu que hagin vingut acompanyades dels ceps americans, però la major part han existit y existiràn mentres hi hagi raïms y se fassi vi, ja que no hi hà medis de poguerles fer desapareixe.

Ne podriem citar algunes, com per exemple les que'ls francesos anomenen *la casse* (volta) que's proporcionada per certes bacteries que sempre's troben en els vins novells y que si moltes vegades no's desenrotllen, es degut a conseqüència d'una maduració normal dels raïm, donen vins ben constituïts capassos de resistir la malaltia, acostumat a succeir que a pesar de totes les precaucions, quan la seva constitució es defectuosa, se troben propensos a ser atacats.

Les parentories necessitats d'estudiar les varietats dels ceps americans, buscant aquelles que mellor s'adaptessin a les diverses classes de terres, féu que també se'ns impulsés al cultiu nomenat intensiu de la vinya, pera el qual se necessitava un treball quotidià d'observació y estudi que ha portat per resultat els procediments moderns que's concreten ab el següent: produir bé, bon genre y econòmic.

Si ab la vinya era necessària aquesta revolució, molt més se devia tenir present en la elaboració dels vins, ja que el vi y no la vinya es el que ha de conquerir mercat.

Es innegable que referent a aquest punt s'ha progressat d'un modo extraordinari, pero s'ha de reconèixer que pera arribar a la meta, encara queda molt camí per recórrer.

Actualment se produeixen vins selectes, que poden compatir ab les mellors marques estrangeres, en igualtat de circumstancies, fent excepció d'aquells vins típics y característics de certs països, als que tot intent d'imitació seria un absurde.

Ja que això s'ha lograt, ara el que falta es una veritable associació entre els nostres viticultors, que deuen lluitar, com ja s'inicia, en la propagació baix el punt de vista col·lectiu de marques especials de cada poble o de cada comarca, un de tants medis pràctics pera solventar totes les grans crisis, y en el nostre entendre, el millor medi pera triomfar.

Aquestes, entre altres, són les ventatges que ha reportat a nostra vitivinicultura la tristement inolvidable plaga filoxèrica.

RAUL M. MIR.

Bona resposta

En el primer número d'aquesta Revista, al parlar del nostre concepte del nacionalisme català, exposàvem la nostra conformitat ab la concepció doctrinal que'n tenia don Enric Prat de la Riba al refermar en 1906 en sa obra «La Nacionalitat Catalana» el contingut de sa «Doctrina Catalanista», que'l senyor Cambó, al Congrés, pretenia fer passar com a una estridència propia de temps passats, de juvenils entusiasmes y d'èpoques d'exacerbació patriòtica. Y al replicar als que això diuen, els retràiem aquest referment y confirmació d'en Prat de la Riba, tot suposant que dit senyor no devia pas haver canviat de modo de pensar desde'l 1906 ençà, malgrat que degut a la seva intervenció en la política espanyola, semblés apareixer y apareixés realment una gran diferencia o desviació entre la seva concepció doctrinal y les seves actuacions pràctiques realitzades darrerament.

A n'això havem rebut una resposta que traslladè al senyor Cambó, als que com ell pensen y a tots els que temien que'l senyor Prat s'avergonís de la paternitat de ses obres de doctrinarisme nacionalista. En el diari *La Veu de Catalunya*, portaveu de la dreta regionalista y ben intimament lligat ab la persona del senyor Prat de la Riba, hi ha aparegut recentment, en sa primera plana, un anunci de «La Nacionalitat Catalana» ab el nom de dit senyor com autor, estampat en lletres grosses, lo que manifestament vol dir que'l senyor Prat continúa orgullintse de la paternitat de dita obra, complaentse en la propagació de ses idees nacionalistes y ratificant avui lo dit en sa «Doctrina Catalanista» ja refermat en 1906.

Y com si això no fós prou, al dia següent publicà la mateixa *Veu de Catalunya*, un solt polític en el que tot agraintnos nostra exposició del contingut de l'obra del senyor Prat, manifesta que la declaració de la nostra nacionalitat com una realitat, *constitueix la fita de tots els nostres esforços, de tota la tasca política de la nostra col·lectivitat*, acabant com nosaltres, recomanant a tot-hom, y ab tota sinceritat, el llibre del

La magna estridència

A les localitats hi havia ben poca gent; a dalt, al segon pis, n'hi havia una mica més, no massa. S'estrenava un drama d'en Guimerà. El poc públic que hi havia al teatre va entusiasmar-se forsa, honorant al mestre ab una ovació merescudíssima. Al sentdemà la crítica alabà com per atenció, y fins qualche crític incipient, deixà caure entre les lloances formalistes, gotetes corrosives que ni a foradar el paper de diari arribaren. De això fa poc; tres o quatre mesos, potser encara menos, no m'en recordo ben be. Planava per damunt de la consciència catalana la boira espessa, negra, qui ajudava a l'atuiment de l'afirmació de la nostra Catalunya. Allà, al parlament, se anava desgranant l'ensopidora discussió del projecte d'A. L.; els representants solidaris no toleraven fós discutida la llur acció; el període constructiu, ende-rrocava dissimuladament tot lo que ha bastit la renaixença catalana; els esperits no gosaven piular de tan apaïbagats que s'havien quedat per manyagueries traidores...; y està clar, en Guimerà era inactual, en Guimerà ja no era representatiu, en Guimerà era com una estridència, que desentonava en aquella armonia ultraburguesa qual tònica era el conformisme com expressió suprema de civilitat y d'entenimentada adhesió a les maques llissses de la vida pràctica, de les realitats de la vida. En els cenacles dels joves literats l'epigrama contra les virilitats patriòtiques era el brillant ornament de les íntimes converses; el jovent marcit y tocat de senectut, era iconoclasta y se creia generació redemptora perque fruïa el goig sàdic de subjectar al torment de les ironies llurs, a les reputacions literàries de la nostra terra; en Guimerà y altres mestres sols

mereixien rialletes compassives, tot negantsels valua de cap mena o tot afirmant que no se'ls coneixia; ells, els joves sense joventut ni generositat, no tenien precursors; com per generació espontània havien arribat a la vida literària de la nostra Catalunya; ells, no eren trasbalsats per sentiments patriòtics, ni per sentiments de cap mena; eren transcendents sense cor y consideraven inferiors als qui eren moguts per fretures patriòtiques y humanes; la política, volien dir el catalanisme, era pera ells acció despreciable, a la que no concedien l'honor de posar en activitat la llur inspiració... Tot corresponia a l'estat general de la vida catalana, que semblava abocada a tots els renunciaments y a una decadència que havia d'aconduir-nos a la sotsmissió que vulguessin imposarnos els qui preparaven l'organització de les futures oligarquies.

¡Oh, sí! les oligarquies se revifaven. Els monstres adés decapitats y trossets, aprofitaven aquesta inacció del nostre renaixement pera ajuntarse y articularse, ab el propòsit d'ocupar cada un d'ells la seva cova, pera de la cova estant tenir espelmat al bon poble y poguer realitzar així totes les malifetes...

Haig de dir la veritat: el fet, per ell mateix m'auguniava, encara que es ben cert que no temia, ni tinc avui cap esporguiment, per la seva transcendència. Es forsa dolorós, això, pensaba jo; es forsa dolorós haver de presenciar tantes injustícies y tantes iniquitats; es forsa dolorós veure al jovent senil y escèptic; es forsa dolorós veure el poble pacientment passiu; es forsa dolorós contemplar aquesta revifalla de la farsa política y de la amoralitat humana; mes jo, no sóc pas dels qui se desencoratjen, ni

perden la fe per les accidentalitats que planen per damunt de la vida dels pobles; fins penso que aquestes accidentalitats que tan desconcerten perque semblen regresions, són necessàries perque són com una selecció pera que el bon poble conega ben bé la realitat. Per això, jo, tot sentintme adolorit per haver de sofrir directíssimament els efectes de la mala ratxada que passava, somreia y afirmava que'l nostre poble reaccionaria, que'l nostre poble se redressaria, que'l nostre jovent s'enjoveniria, y que justícia seria feta pera que el nostre renaixement prosseguís l'ascensio gloriosa vers l'ideal.

Vingué un 13 de Desembre, ¡dolorosa y magna jornada! expressió d'un poble que no's doblega; foren calificades de estridències, pels qui havien sigut estridents de conveniència, les naturals afirmacions de la nostra vida; el fracàs es inseparable de totes les accions que pretenen dividir per la política als que han de estar units per Catalunya; els vells polítics, sols y verns, s'esgarguemellen, endebades, eridant al poble per Catalunya, ab el propòsit d'ocupar els llocs que hi haurà a l'oligarquia que serà deslliurada per el règimen d'A. L.; l'Ajuntament de Barcelona mostra, per majoria, els efectes de l'apaïbagament dels esperits; arrèu, ab tota cruessa, els vells usos de la política reapareixen; el bon poble resta desatès en els seus sentiments, en els seus afanyos de sobirania democràtica, en el seu determini de no tranzir ab les immoralitats, y en el seu desitj de vida nova, catalana, moral y de deslliuraments.

Y bé, la reacció s'es insinuada; arrèu se manifesta que's proseguirà en l'acció natural de la renaixença de la nostra Catalunya. Ara mateix l'Iglesias, una positiva gloria literària nostra, en un moment solemniat, després que ha sentit sinceres expressions d'admiració diu:

senyor Prat, una de les obres capdals de la nostra causa nacional.

Molt ens alegrèm de que així sia. Bona resposta a lo dit per temperaments massa actualistes y a les nostres insinuacions manifestades en aquestes planes. Ara sols fóra de desitjar que'l senyor Prat, *La Veu de Catalunya* y tots els que segueixen ses inspiracions, no oblidessin mai aquelles propies doctrines, subjectant a n'elles totes ses actuacions, predicant ab l'exemple y dedicantse ab totes ses forces a propagar dites idees en lloc de desvirtuarles practica-ment, desviant la conciencia popular catalana de son camí dreturament nacionalista, vers el que ja comensava a dirigir-se. Així sia.

V. DE L.

26 Febrer 1909

DE TEATRE

Traduccions

S'ha estrenat al Teatre Principal, *La senyora X*, drama en quatre actes d'En Bisson, traduït al català per En Narcís Oller.

Per tractarse d'una traducció feta ab escàs cuidado; pel genre a que pertany l'obra, y fins per l'importància de la mateixa dins d'ell, no valdria la pena de que prenguessim nota de la seva estrena; mes vé la traducció refrendada per una de les primeres firmes del nostre renaixement literari, y ella per sí sola mereix la nostra deferent atenció.

No dubtèm de que *La senyora X* hagi sigut un gran èxit en son idioma nadiu; mes tenim la seguretat de que'l públic que féu aquell èxit no era'l que congre-

ga, entre nosaltres, l'anunci d'una obra en la que En Narcís Oller hi hagi posat ses delicades mans.

Aquí mateix pot ésser un èxit de Paralelo, lo que segurament seria un fracàs en qualsevulga dels nostres teatres catalans, y l'Oller no té dret a portar al Principal drames que tenen son millor ambient a l'Arnau o a l'Apolo, ni tan sols, sent ell qui es, a escriure pel Paralelo.

Ni ha de justificar aquestes equivocacions, allò de que qui s'ha fet un nom lligitim a les lletres, pot provar d'assolirhi les ventatges positives que certs mals copistes hi troben, perque les aptituds d'un escriptor de la valua de l'autor de *L'escanya pobres*, empleades en un orde humil d'activitat, per humil que siga, han de trobar més productiva y més honorosa recompensa.

Al Teatre Romea, s'hi ha celebrat l'estrena de *El testament de la tia*, arranjament d'una obra de Garault y Charany fet per En R. Franquesa.

«Per tractarse d'un arranjament fet ab escàs ingeni; pel genre a que pertany l'obra.....» y sobre tot, per referirse a una tia que ja ha fet testament, crec que lo més piados es resarli un parenostre.

ALFONS BELLART.

CRÒNIQUES CURTES

Nosaltres sòm allà ont erem

Hem llegit ab gust l'article que en S. Gubern publica a *El Poble Català* ab el títol de «El futur govern municipal». Creiem justificadíssims tots els seus re-

cels y ens agrada que's manifestin, perque venen (com sempre han de venir) a donar la raó a tota la nostra campanya d'ensà de la solidaritat.

Però volèm fer constar que nosaltres no hem contribuït a crearlo aquest ambient de «debilitat de judici» de «falta de valor pera l'acusació» de «resignació nociva vers la confraternitat ab certs homes respecte quina honradesa tindriem molt que dir»; nosaltres n'hem protestat sempre y hem alsat la veu pera dir les coses pel seu nom.

Els que avui fem CATALUNYA, en meetings y conferencies, en la premsa de fóra y en la que hem pogut d'aquí (s'ha de recordar que'ls diaris catalans d'aquí ens han tancat les portes fa molt temps) n'hem protestat sempre de la marxa política que ha seguit la solidaritat a les ordes de la «Lliga Regionalista», y nosaltres ens hem quedat sempre sols. Y no sols això, sinó que s'ha desenterrat pera aplicarnosel tot aquell diccionari que no revela sinó estretor de cap y sobra de ventrell, inventat pels vividors del catalanisme.

Però la raó estava a la nostra banda, y aquells motejats d'ahir, aquells eterns protestataris, que ho sòm y ho serèm mentres com avui imperi la més descarada farsa política, comensèm a veure com els altres fan seves les nostres afirmacions.

Mes no n'hi ha pas prou ab això. «Nacionalistes: amunt la nostra senyera!» acava dient en Gubern, veient a pnnit d'enlletarse tota una honrada actuació catalanista. Y digué'l Dr. Martí y Julià en l'inaugural de l'A. N. C. fa prop d'un any. «Enfront de la Lliga y de la seva política, els nacionalistes hi haviem de oposar una sola cosa: Catalunya». Estàn

me planyo que aquest lloc d'honor no l'ocupi el nostre Guimerà. Aquesta sentida manifestació, que es a l'ensemps ben patriòtica, remou als joves, y en Vinyes excita a la generació jova pera que honori al mestre. En això jo hi veig quelcòm ben significatiu. ¿Un fet purament literari? No. En Guimerà es un gran literat, es, però, també, una bella estridència.

L'obra d'en Guimerà es l'obra d'un jove, car l'obra que esdevé universal, es obra que viu en el temps, y es ben cert que lo que viu en el temps, hi viu perquè no envelleix. Mes l'obra den Guimerà, es obra catalana; literaria, sí, però catalana. Jo no sé pas que's llevi la nacionalitat a lo que esdevé universal y perdurable. En Guimerà, com els altres catalans de la seva magnitud literaria, ha dut Catalunya al mon; ha feta l'afirmació Catalunya a la civilització universal. Y això es una estridència, una bella y agradosa estridència, qual magestuós ressó, no mimbarà ni per les falgueríes mauristes, ni per l'acció de les oligarquies que s'apressen a subjugar la vida moral de la nostra terra.

En Guimerà serà honorat, y ho serà per iniciativa dels joves. Vosaltres joves complirèu el vostre deure. Ja ho sabia que vos apartariu de la senectut; ja ho sabia que vos corpondria l'optimisme; ja ho sabia que faríeu justícia als precursors; ja ho sabia que les vostres sangs bullentes y xardoroses corrent apressades per la vida vostra, vos ridimirien; ja ho sabia que tornariau a la Patria; ja ho sabia que deixariu l'epígrama sagnant, y llensariu la masseta iconoclasta; ja ho sabia que esdevindrieu generosos y justos y que us incorporariu a les magnés accions del renaixer català. Malgrat que ho sapigués, per la meva fe inquebrantable en Catalunya y en vosaltres joves qui s'endueu tota la meva simpatia, no per això, la meva joia es avui

menys grossa. Y sí, jo estic content. Els joves acudeixen a la protesta; nacionalistes fermes, reclamen que's torni a la honrada tradició catalanista; el poble ha manifestat ab força expressió que'l seu sentiment impulsa fermissim voler; s'atina en que hi ha precursors y es fa més, se va de dret a honorar al nostre Guimerà, qui es símbol de l'ascensió nostra y en qui s'encarna la bella estridència de l'afirmació catalana.

Es un bell gest patriòtic el vostre, volent honorar al mestre. Vosaltres qui sou la joventut, ho haveu d'iniciar y de dur a terme, que no vos quedareu pas sols. Ja veurèu la munió que s'aplegarà al entorn vostre; ja veurèu si n'hi ha de joventut en el nostre poble. Vosaltres qui aimèu tot lo que s'enlaira per damunt de lo vulgar, determinarèu una gran estridència que vibrarà com sò de trompeta bíblica enderrocador de muralles defensores dels mals usos que's pretén infundir al reviu del nostre poble.

Serà una hora santa per Catalunya, l'hora en que ressoni l'estridència redemptora; serà una hora de resurrecció pera tantes y tantes ànimes mortes que fan la viu, viu, allà, enfora de la vida; serà una hora de claretats pera'l pensar del poble y d'amor humaníssim pera els perseguits oblidats. A l'èxil y a la presó hi ha esperits atribuladíssims y que sofreixen intensament. Y el poble, el bon poble, ni s'en recorda: ni els aconorta, ni els auxilia. Resta indiferent, y això es ben cruel. Ni s'en recorden els representants de Catalunya al Parlament, car no es recordarsen la petitíssima acció realitzada. Reialment, s'ha lograt apaibagarlos be als esperits: no sols el sentiment català resta esmortuït, fins els sentiments humans més elementals han sigut sacrificats a la farsa política.

Això es una anormalitat, es una desviació que no pot subsistir, y que sols

s'ha determinat per un excés de bondat en el poble que s'ha mantingut en una tal disciplina que jo califco de vergonyosa. Per disciplina poden tolerarse erros y equivocacions; mes es intolerable que's transigeixi ab l'immoralitat y ab l'abandono dels qui pateixen per Catalunya.

En cada instant el destí dels pobles tria l'instrument més apropiat pera remoure a la col·lectivitat. A l'hora d'ara sou vosaltres els joves literats els escol·lits. El determini vostre es un determini qual origen es a les entranyes socials de Catalunya...

La sala no serà pas casi buida, com el dia de l'estrena de *L'Aranya*. D'ensà que s'ha dit que les estridències eren pretèrites que's esprits vibren estridents, y vosaltres, joves literats, somoguts per aqueixes agradoses estridències vos sentiú impulsats a fer ressonar la magna estridència que serà l'homenatge a En Guimerà. Y que bé ressonarà per tots els indrets de la terra! Els qui temporalment s'havien separat s'ajuntaran altra volta; l'acció per Catalunya serà acció de conjunt; el catalanisme retornarà a la seva puresa característica, proba d'acció humaníssima, civilisadora y verament democràtica; els bells sentiments esbategaran fermíssims; el bon poble imposarà el seu sentir natural; imperarà sols la disciplina patriòtica; els qui sofreixen persecució per la nostra terra seran aconortats y auxiliats, y s'obligarà als qui representen el nostre poble al parlament a que compleixin com homes de cor;... se renusarà la renaixensa de la nostra Catalunya.

Y tot esdevindrà del bell ressó de la magna estridència!

D. MARTI Y JULIÀ.

presentativa del nostre moment, d'anies de transformacions. Aquest sol aspecte li dona un gran valor. Però té moltes altres qualitats que de pintor y d'home posa en Torres García en les seves obres, y que en aquesta, més que en cap altra, y potser per la gran compenetració que ab ella hi pot tenir el seu autor, presenta d'una manera més brillant. Cal que tota la gent nova de Catalunya que lluita pera donar una més gran amplitud ab nostre art, visiti aquest darrer generós esforç d'en Torres García, y a la seva vista fagi vot de prosseguir aital tendència.

En Matillas, el conegut pintor d'escenes del camp, ha exposat darrerament una nodrida colecció de quadros en el saló que'l moblista Ribas té a la plassa de Catalunya. En Padilla, un altre dels que tot sovint presenta la seva pròdiga obra an el públic barceloní, ha exposat també an el saló del carrer den Petritxol, una munió de paisatges, de tons clars y plens de boires. Aquesta facilitat en el produir, y una certa rutina en la manera de concebir y resoldre les seves obres, fa que aitals treballs se'ns presentin a nostra vista desproveïts d'aquell interès que pera nosaltres tenen els dels pintors joves que lluiten y treballen, y que a cada nova exhibició de les seves obres s'hi veu un remarcant avens.

En aquesta mateixa sala, l'últim artista que'ns hi ha mostrat les seves obres ha sigut l'argentí Queirós.

Es una exposició nombrosa, que ocupa d'un cap a l'altre de sala. En aquest gran nombre de quadros, s'hi pressent el temperament d'un artista, no gaire segur encara de lo que produeix. Infinitat d'assumptes y d'escenes del camp y de l'interior, pintat tot ab desprendiment de qui te el pintar com a una ocupació, però que no respón a íntims sentiments, afinats per unes dots intel·lectuals, un xic enlairades.

En la botiga del antiquari Dalmau, hi ha exposat en Nonell uns interessants dibuixos. Com en tot lo d'aquest original y valent artista, hi resplandeix una visió clara y concreta d'aquesta gent miserable que ell fa reviu.

Un seu company exposa, junt ab ell, en la mateixa sala. Exibeix dibuixos y aigua-forts. Y són tots els seus treballs una lamentable imitació d'altres artistes que's desproveeixen de tot interès.

Aquets darrers dies ha sigut, com queda esmentat, de veritable moviment, pera les arts plàstiques de nostra ciutat. Encara queda pera comentar una exhibició que hi ha hagut a Llotja feta per alumnes de dit centre d'ensenyança. Però com se presta a variats y llargs comentaris, deixarem aquesta feina pera la setmana vinenta.

A. y F.

Contrassentit

Ho constitueix y es de doldre, el veure que Catalunya, el poble que tantes y tantes imponents manifestacions polítiques ha realitzat, se trobi encara tant atuit y indiferent respecte les diverses manifestacions de la vida catalana que no representen un extricte sentit polític.

Setmanes enrera y limitant el cas a Barcelona, un escriptor desde les planes d'un diari català, no arribava a comprendre que un poble com Barcelona que en un dia d'eleccions demostra el seu entusiasme per les coses y els homes que representen l'esperit de Catalunya, permaneixés indiferent y immòvil davant un aspecte de la cultura del nostre poble: el teatre. Tres teatres ca-

disposats a ferho així tots els que's diuen nacionalistes? Se sabrà sacrificar per Catalunya y, en el cas concret de Barcelona, pel be de la nostra ciutat, tot aquell bagatge de miseries y mesquineses personals y de grupet? Sols fentho així, fariem obra positiva.

Y aquesta vindrà d'obra, es fatal, inevitable, per ella lluitem y solsament a n'ella prestarem tot el nostre esforç.

Nosaltres som allà ont erem: per Catalunya contra els que volen malmenar-la serem sempre a la brega; per un grup polític contra un altre no farem ni un pas. Y el poble també pensa com nosaltres.

Pensen així els que's diuen nacionalistes? Actuaràn com a tals? Fóra molt gran la nostra alegria si així fos.

Y ja comença a ésser hora de que així sigui y de que tinguem alegries per Catalunya.

RAMON D'ALENTORN.

Crònica d'art

Viu en nostra ciutat un bon nombre d'artistes, d'excelsa idealitat, quines obres no han tingut mai un moment de celebritat, ni han produït estridències, pera que hagin sigut per breus moments la conversa y l'esperansa d'aquells que estan fortament interessats en que les nostres coses tinguin la plenitud desitjada. No triomfen ells en els grans certamens, no s'imposen les seves obres allí ont n'hi han d'altres que's hi fan costat, ni van a raure tampoc els seus treballs a n'aquets museus d'obres modernes, pera distracció de les classes humils que hi van a passarhi una estona

els diumenges a la tarda. La seva obra es més ferma y més beneficiosa. Despoïts d'aquest afany d'ésser, per breu estona, l'afavorit de la glòria, se complauen en portar les seves obres a n'aquells llocs que millor els hi escaigui; a n'el lloc que millor pòt assolir la seva finalitat una bella obra d'art.

En Torres García, es dels nostres artistes que així ho entenen. Tota la seva historia de pintor ens ho indica bé prou. Apart d'altres obres meritories que ell porta a cap y que altre dia esmentarèu, concebeix y executa els seus treballs en aquells llocs que la multitut ha de trobarse davant per davant, y que a ell aleshores li es més fàcil dirigir-se pera mostrarli, totes les seves subtilitats y tots els seus amors y totes les seves esperances d'artista.

Fa algun temps que decorà la capella del convent de la Divina Pastora de Sarríà, ab unes interessants escenes de la vida del fundador de la orde y gairebé per el mateix temps pintà uns plafons pera la capella del Sagrament de la iglesia de Sant Agustí. Totes aquestes obres estan posseïdes d'una fermesa encisadora. Lo que ha pintat darrerament y que sens dubte es lo més interessant de tant original pintor, es el despatx de l'Ajuntament d'En Pere Corominas. Formant un pis en lo alt d'aquella sala rectangular, de tant clara llum, en Torres García hi ha pogut descapdellar sense cap entrebanc, una de les més felices concepcions de pintor enamorat de la vida. En un dels plafons hi ha reproduït una escena de ciutat. Hi ha pintat un símbol de la vida senzilla de la gent ciutadana. Totes les figures, tots els aplegaments de gent, són ben bé la nostra gent, els nostres vells, les nostres

dones y les nostres criatures. En un altre plafó la edificació de la ciutat es el seu tema. Uns obrers en plena naturalesa basteixen una ciutat. En els seus costats, uns símbols de l'art, completen la visió, de lo que conjuntament ab les obrers, ha d'ésser lo que edifiqui d'una manera perfecta, les ciutats. Els sports, la vida física ocupa un lloc en aquesta visió que de la ciutat ha pintat en Torres García. Y finalment, y un dels més notables plafons, es el del nostre port, un dels símbols que millor remarquen una de les més sòlides riqueses de nostra ciutat. Es un dels més felisos com a representatiu de la vida de Barcelona y al ensemps, un dels més ben compostos de tota l'obra. Hi ha la visió del port, y en un costat, una habitació, ont hi ha volgut representar el beneficiós comerç, ont important y expenent se reconforten els pobles, per una serie de persones, enfeïnats en els afers propis de gent de negocis. En lloc millor, tota aquesta visió de la ciutat, que en el despatx de financia d'En Pere Corominas. Allí tenen el seu veritable lloc aquets símbols, en aquell despatx ont s'elaboren y donen forma les obres de més grossa importancia que'l nostre Ajuntament porta a cap. Y tots aquets símbols y totes aquestes representacions que gairebé sempre hem vist representades en formes carrinclones, en Torres García ens les dona habillades en forma totalment nova y escaienta. En una concepció vibranta y atrevida. En una forma viventa, que'ns parla de coses que ara estimem, y d'altres que són belles idealitats que'l nostre esperit desitja, que's converteixen en prompts realitats. Tota aquesta obra que acaba de deixar resolta en Torres García, es re-

talans existeixen a la nostra ciutat y els tres teatres que de bat a bat tenen obertes ses portes, se veuen gairebé buits y envoltats del més espantós y glacial indiferentisme. Y atribuïda, l'articulista, la causa de la fredor ab què la nostra gent reb les manifestacions no polítiques, a n'el predomini que la política y els seus homes exerceixen en el nostre poble.

Evidentment, a n'el meu entendre, aquesta es la causa. La política ho agavella tot, la política distreu l'atenció y tots els entusiasmes de la gent de la nostra terra, y la política, aquesta política que hauria d'ésser un pàl·lid reflexe de la vida social catalana, exerceix una imponent hegemonia damunt de les altes qüestions y demés problemes que componen, malgrat tothom, la vida de Catalunya com a poble.

Jo no vull pas escatir responsabilitats; jo no vull pas, tampoc, pronunciar les paraules crues, si, però justes y sinceres que l'allunyament del nostre poble dels diversos aspectes socials que informen la nostra vida nacional me sugereix, pero si que vull dir queleu respecte a la manera com els polítics, els nostres polítics, l'han fet ésser a n'el poble català.

Aquest, crèdul, posessionat d'una bona fe sens límits, igual que la majoria dels pobles, ha seguit sempre lo que aquells l'hi aconsellaven; ha sentit tots els entusiasmes y totes les emocions que ells, els polítics, l'hi han fet sentir; però en quan ha vingut un cas allunyat aparentment de les idees que ha suposat o cregut que aquells sustentaven y del fi que aquells mateixos homes perseguien, el poble, la majoria del poble, ha deixat de banda tota mena de manifestació favorable a n'aquella determinada modalitat de la vida social de Catalunya...

Y han gaudit d'una vida migrada y raquítica, les manifestacions científiques, totes aquelles que representen cultura, progrés, civilització.

Quan es propera l'època d'agitació constant y apasionada, aquella època de efervescència en la qual tots els diferents partits polítics de Catalunya mouen y remouen als seus respectius partidaris y procuren per tots els medis que no decaïgui per un moment l'entusiasme de lo que ha d'ésser pròlec y acció de lo que s'anomena lluita electoral, tothom sent l'ideal, tothom té conviccions, tothom té consciència de lo que defensa, tothom sab el perquè *acciona*. En època electoral, els elements directors y els dirigits de la política, catalana, se mouen ab una tal febril activitat, donen proves tan grans de que a tots ells els anima un esperit d'acció tant immens, que innegablement en cas de duració permanent d'aquella agitació y d'aquells entusiasmes, ni foren possibles els actes que'ls esperits intrusos a la voluntat catalana pretinguessin realitzar, ja que veurien estrellats els seus intents davant la rigurosa y enèrgica oposició del poble de Catalunya per lo que a la part política's refereix, ni's veurien desertes, tampoc y enlairats un poc més, totes les manifestacions culturals que arrèu de la nostra terra sorgissin.

Emprò, ben malhauradament, no es així.

La opinió catalana, la civilitat catalana, la sublim y exemplar organització política dels catalans tant lloada per la mateixa gent de Catalunya y de fora de ella, no es durable, es flor d'un dia. Y així veïem, per exemple, que de la mateixa manera que un poble y un altre poble van a votar y treuen triomfant allur candidat, que aquell poble y el de més

enllà ab poques setmanes, ab pocs dies s'ha organitzat y disciplinat, veïem també, que quan se'ls infereixen insults, agravis y escarnis, no donen pas proves d'ésser aquells pobles organitzats, no mostren pas ésser pobles ab conviccions propies y arrelades en lo més pregon de la seva ànima.

Y d'aquí parteixen els continuats ultratges a la nostra terra per la gent no catalana, el seguit de lleis contraries a l'esperit y a la manera d'ésser y sentir de la nostra terra, d'aquí venen també els mancaments que a llurs deures fan certs representants de l'opinió del nostre poble.

La culpa de la fredor que s'experimenta passada l'època de caldejat entusiasme, la causa de que s'esvaeixi tot lo que superficialment era un gran moviment, potser no's pot atribuir—ara vull dirho—al mateix poble, la culpa ve, potser, d'aquells que se'ls ha anomenat o ells mateixos s'anomenen, *meneurs*, directores ó organitzadors.

Si aquests que'ls havem de suposar sempre superiors, per lo que a cultura es refereix, a la majoria dels que componen la col·lectivitat dirigida, al preparar el poble per l'acció, ho fessin de una manera noble, lleal y sincera, prescindint de tots aquells recursos que són un excel·lent *truc* per als elements vividors de la política, com són les promeses que no han de complir-se, les afirmacions barroeres y les fogositats extremes, si aquests se presentessin, die, davant del poble diferentment de lo que ho fan els professionals polítics, si en comptes de entusiasmarlo fogosament a n'el poble y dirli *vota!* l'hi diguessim freda y reposadament *reflexiona! procura per el teu millorament!* no's donaria, probablement, el cas, el trist cas, tant greu y que tant sovinteja en els pobles dominats per els polítics d'ofici, de veure com els entusiasmes decauen y l'opinió s'evapora una vegada han transcorregut els instant que'ls *meneurs* han cregut que era d'apremiant, d'ineludible necessitat que's manifestés ben palesament la venerable, l'hermosa unió del poble.

A Catalunya el tenim el gran defecte de creure que tota la nostra acció, la acció dels catalans, ha de consistir en aquest esbojerrat y barroer sistema polític que tot ho estrofa.

A excepció d'una mínima part de catalans, la majoria creuen que el depositar un vot a l'urna, constitueix tot el bescantat dret de ciutadania; y el dret de ciutadania no'l constitueix pas, ben certament, l'ignoscent y pacífic treball que representa l'arribar a un col·legi electoral en dia d'eleccions y depositar la papereta dintre la caixa de vidre, el dret de ciutadania el compona també; la preocupació constant y continuada per les arts, per les ciències, per tots els rams del saber humà que es lo que constitueix y afirma el fonament de la cultura, la civilització, l'avens y la grandesa dels pobles tots de la Terra.

MANEL JULIACHS.

Notes sportives

Avui si que, volguts llegidors, poc vos podré dir. Poc però bo serà. Avui si que mon nom no respondrà pas; tenir el d'ubieuat, estar en un mateix moment en diferents llocs y no poguervós donar moltes noves, no diu gens en favor del que vos escriví des d'aquesta secció de CATALUNYA. ¡Que hi faré! ¡No me les puc pas inventar les notes a donarvos!

La barriada de Sans ens ha sorprès agradament ab la nova de que s'estàn fent

treballs per a la fabricació d'una pista de sport quin nom serà «Hort Nou». Aquest camp sportiu estarà emplantat al davant del mercat. Es realment encoratjador que una barriada composta en sa majoria per obrers, s'hagi preocupat de dotar-se d'un camp ont a les festes el jovent puga anarse a espargir y desenrotllar-se al ensemple, pera agafar noves y majors forces per al treball y preservar-se pel seu estat físic, de malalties de que malhauradament està corcada l'humanitat, sobre tot la part proletària, que donada la seva situació dintre la societat, no pot ocupar-se de la seva persona, tot y està a voltes, en més favorables condicions per a que les malalties hi arrelin.

Endavant, doncs, ja que la pràctica del sport ens pòt reportar tants grans beneficis.

Les passades festes de Carnaval donaren lloc a que uns quants socis de la secció de Sports de Montanyenc del Centre Excursionista de Catalunya, sortissin a practicar, en plena natura, sports d'hivern, que dona gust el veure com cada dia tenen més prosèlits entre nosaltres. Se dirigí la Carabana cap a Campodón, Setcases y Ull de Ter, ont com tothom sab, el Centre Excursionista hi té el seu Xalet-Refugi, que desde enguany serveix per aïxopluc al vianant o esgarriat per aquelles montanyes pirenenques.

L'Ubicuo vegé a Setcases, com en Castelló feia, algun experiment de física, vora del foc, a tota aquella gent camperola, que estava boca-badant, y que s'havia anat reunint per contemplar la, per ells estranya, indumentaria de nostres excursionistes. Al mateix temps l'Ubicuo assistí a una excursió, organitzada pel «Club Montanyenc» segona de la serie de les projectades per l'estudi, sota tots els punts de vista, de les conques hidrogràfiques de nostra terra. Y camina que caminaràs, amunt sempre, cap al Puig Aguilar, per estudiarhi les excavacions que s'hi estàn practicant, baix l'intelligent direcció del regidor don Ferrán de Sagarra, en lo que fou en altre temps estació prehistòrica y ab prosteritat habitació d'una rassa de guerrers. Sense'l d'ó d'ésser a tot arreu no vos podria donar compte de altra sortida que feu la Secció d'Excursions del C. A. de D. de C. y de la I. a nostre xaruc Montseny, enmantellat, aquell dia, d'una groixuda capa de neu.

El diumenge recorreguerem el camp de foot-ball, ont si està jugant de ferm, sortirem ab el «Club Montanyenc» cap a Montseny; assistirem al Pla de cinc sous a Matagalls ab el «Centre Excursionista», ont en Llongnars estava traient notes gràfiques pel cartell que se li ha encomanat pel Concurs Internacional de Sports d'hivern; erem també al port, ont hi havia varis canots y yols que s'entrenaven; en fi, llegidors caríssims, vos cansariu, y jo també d'escriure, si vos tingués de dir tot lo que veig. ¡Compten si'n sé de coses essent per tot arreu!

Fins a dijous es a vostres ordes S. S.,
UBICUO.

Informació

DE CANET DE MAR.—CONFERENCIA DEL DR. MARTÍ Y JULIÀ.—Per fi les ocupacions del Dr. Martí y Julià permeteren el passat diumenge dia 28, la celebració de la festa, tant temps anunciada.

Al matí en el tren que surt de Barcelona a les dotze, arribà a Arenys el Dr. Martí, acompanyat de l'estimat company en Candi Robert, a quins esperaven un petit aplec de Canet y Arenys, que a través de l'aristocràtica vila arenyenca, acompanyaren als volguts hostes a l'Hotel de Mont-Calvari, ont tingué lloc, en honor del Dr. Martí y Julià un dinar íntim, que l'acert del cuiner y l'interessant conversa, feren d'un tot escullit.

No havia acabat encara'l dinar, que una Comissió d'Arenys vingué a saludar al doctor, junt ab la que moments després, ens dirigirem tot passejant, aprofitant un sol esplèndid, a la bella y senzilla vila canetenca, rebent ja abans d'entrarhi, la salutació de bon nombre de canetenes, entre'ls qui

hi havia el President del Foment Català-nista, n'Enric Puig Jofré.

Al arribar al magestuós hostatge del Foment Catalanista, que ensenyas catalanes ornaven de festa, una multitud frívola esperava, per això es que fent petit descans, va comensar-se seguidament la conferència. En aquest moment la sala del Teatre Principal es plena y encara l'escala infatigable, més gent va aportant, qui s'apilota, a peu dret, a l'extrem de la sala.

Acertada y curta presentació del senyor Puig Jofré, y el Dr. Martí y Julià comensa sa disertació; ab sa veu eloqüent y cantelluda parla prop d'hora, durant la quina el públic està sempre en tensió, sempre pendent dels bells conceptes del distingit conferenciant, difícils d'extractar. Fou parlament d'un professor d'energía (com diria l'inquiet Xenius) el del Dr. Martí, del ric hisendat al més humil treballador, que no coneixen sos drets, que no compleixen sos devers com a catalans, trobaren en ell brunzent fuetada a sa inercia, desprecí a sa impotència, foren degradats a la més baixa condició d'homes; y, al parlar de deures, no ho feia sols d'aquells que insensiblement el compleixen en moments d'entusiasme fàcil, quan les lleis reguladores de l'estat, criden a una elecció, per ésser considerats catalans, homes; els exigia continuïtat d'intervenció en d'òls y alegries de sos conciutadans, que no són més que sos propis d'òls y alegries, sentir-se orgullosos, fins egoistes de sí mateixos y de ses qualitats, de sa bella parla, de la xamosa vila, de son mar y cel esplèndid, y com a prova de la necessitat de complir aquestos devers, citava el conseguir ab unes eleccions que portaren a les Corts a 40 Diputats de Solidaritat.

Felis paragraf tingué'l Dr. Martí al rebatre l'afirmació dels *avensats*, al dir que l'ideal nacionalista es endarrerit y raquíctic car vol ferne una petita nació catalana, a qual entorn s'aixequin altius murs que no permetin l'intromissió de cap aire de progrés de les altres nacions, que la vida de la nació res pugui a fòra traspuarne, y el Dr. Martí, davant d'aquesta afirmació presenta l'acció de l'home fort, qui es sent conflat en sí mateix, que no es certament sa acció d'isolament de sos semblants, sino que fa sentirlos tota la forsa de sa potencia, es entre'ls altres poderós auxiliar a qui tots acudeixen, n'es bell exemple; es l'home impotent, qui sentintse ratut, s'isola de la societat, qui en els altres troba'l menyspreu y té d'humillarse perquè'l triomfador, l'home fort passi per damunt d'ell; y lo mateix que passa en els homes, passa en els pobles, per això la nostra Catalunya, pot dirse no existeix com a poble, perquè no té encare plè coneixement de sí mateixa d'aquí naix el deure de tots els fills de Catalunya, de sentir-se ben homes, ben catalans, cossos, en nosaltres, d'un tot inseparables, en tots sos actes, tant en els íntims, dins la familia, com en els externs de la societat. Coneixement y confiança de sí mateix, acció d'intervenció en les necessitats de sos conciutadans. Y això tot per Catalunya de qui no podem negar l'existència, car el ferho, no fem més que afirmar-la, ja que ho fem en parla catalana.

Remarcà la necessitat de que per Catalunya perduri la Solidaritat entre'ls catalans, sens divisions de dretes y esquerres, propis dels partits polítics, que no són en benefici més que de ses respectives capelletes.

Com a final el doctor Martí ens parlà dels catalans que sofreixen, els uns en terres avui de la Fransa, altres ben a prop nostre, excitant als presents a tributarhi un recort moral y material, cumplint així un deute que tenim com a catalans.

Llarga ovació posà fi a tant parlament, que ja en varies ocasions havia sigut interromput per forts aplaudiments.

En Puig Jofré finalisà l'acte donant les gracies als oients y al doctor Martí, anunciant que's passarien unes safates per recollir recursos per als exilats, recaudantse bona quantitat.

Assistiren al acte representacions de tots els pobles de la costa.

Després acompanyat d'una comissió, el doctor Martí, se dirigí a visitar l'esplèndid castell de Sta. Florentina.

J. FORS.

En Josep Catarineu y Alás

Encara no complerts els 36 anys, ens ha deixat l'estimat amic, el ferm catalanista, el digne home de negocis. De jove, sentí ja un intensíssim amor a la nostra Catalunya que'l portà a treballar desinteressadament per la causa de ses justes reivindicacions. Sigué President de l'Associació Popular Catalana, Secretari de la Lliga de Catalunya y redactor de *La Nació Catalana*. Un dels vibrants y patriòtics escrits publicats per ell en dit setmanari li valgué un procés, cap al any 1899 a 1900. El segon processament ab que fou honorada sa conseqüent fe Nacionalista, si-gué'l del passat 11 de Setembre, en sa qualitat de tresorer de l'Associació Catalana de Beneficència.

Sense abdicar pera res de son primitiu radicalisme, En Catarineu havia cooperat activament ab zel intens a l'èxit de les accions, essent interventor en totes elles, fins en la del 13 de desembre quan malgrat la gravetat de la malaltia que minava sa existència, deixà la tranquil·litat de la llar pera passar unes hores d'emoció en la taula electoral. La derrota solidaria li produí una fonda pena que, tal volta, escursà's dies de sa vida.

Al Foment Autonomista Català coadjuvava a la aparició del finit setmanari *La Tralla* y al sosteniment de la Escola, per aquella fundada, a ont el seu fill aprèn a coneixre la bella Historia de nostra Patria que l'amor paternal no pòt ja ensenyar-li.

L'acte de la conducció del cadavre del inoblidable amic, si-gué una vera manifestació de dol.

Dues corones, ab amples llassades Catalanes, una del F. A. C. (del qual era darrerament son president), altra de la A. C. de B. quedaren a la tomba del amic; sien aquestes ratlles la expressió del nostre condol per la pèrdua de l'infadigable soldat dels rengles Nacionalistes.

D. E. P.

Secció Oficial

Associació Catalana de Beneficència

A la suma publicada la setmana passada, deuen afegirshi les següents quantitats:

	Pessetes
Del Grup Futurista de Tarragona	70'00
Del Centre Catalanista «Gent Nova» de Badalona.	30'00
De la «Pinya Catalanista»	20'00
Recaudació per quotes de Socis y Protectorats fins tot el Janer.	508'50
Suma total.	628'50

El repart de quantitats s'ha fet en la següent forma:

		Pessetes
1908		
Octubre	Als exilats de Calella.	150'00
>	A la suscripció de <i>Metralla</i> pera Llangort y Quintana.	50'00
Novbre.	Enviat a Francisco Presas, (50 frs.).	56'80
>	Als exilats de Calella.	100'00
>	A n'en Josep Baró.	50'00
Desbre..	A la suscripció <i>Metralla</i> pera Llangort y Quintana.	50'00
>	A <i>El Poble Català</i> , suscripció gall dels exilats y presos.	50'00
1909		
Janer....	Als exilats de Calella.	101'10
>	A n'en Josep Baró.	50'00
>	A la suscripció <i>Metralla</i> pera Llangort y Quintana.	50'00
	Suma total.	707'90

La A. C. de B. ha rebut cartes de regraciament d'en Presas, d'en Baró y dels exilats de Calella; d'aquestos, ademés, un grup fotogràfic. Pera tots ells y pera lo successiu se prega als bons catalans llur contribució a l'obra benèfica que realisa.

La corona dedicada per l'Associació al inoblidable company en Josep Catarineu (q. e. p. d.) se sufragava per suscripció particular.

L'A. C. de B. té a disposició de tothom els llibres (sagellats) de comptabilitat. D'ensà de sa fundació, ha vingut publicant en periòdics catalanistes de Barcelona, les llistes de quantitats rebudes y el repart fet de les mateixes.

NOVES

La conferencia del cicle «Catalunya-Ciutat» que devia donar en l'A. N. C. el passat dissapte En Joan Llongueras, de Terrassa, y que degué suspendre per malaltia de dit senyor, tindrà lloc avui dijous, a les 10 de la vetlla. El tema es «Civilitat».

L'Academia Ainaud celebrà el passat diumenge el tercer dels seus concerts de *música de camera* al Palau de la Música Catalana. La indisposició de nostre redactor musical ens priva de poguer parlar, ab la extensió que mereix, d'aquest notable concert.

Ferma la Junta de Propaganda Autonomista del «Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria», en procurar que'ls seus socis assoleixin un superior grau de cultura, se complau en publicar l'anunci de la conferencia que sobre «Prehistoria y civilisació humana abans de l'Historia», donarà En Rossend Serra y

Pagès, el prop-venent dissapte, a les 10 de la vetlla.

La mateixa Junta Permanent de Propaganda autonomista, obra un concurs ab premis en metàl·lic als millors treballs tractant els deures dels industrials y comerciants catalans dins del moviment nacional de Catalunya y actuació del Centre y els seus socis dins del mateix.

La divulgació y enaltiment dels principis nacionalistes que suposa aquest concurs el fan ben digne de nostra consideració.

● *Associació Nacionalista Catalana*.—La 16.ª conferencia del cicle «Catalunya-Ciutat» tindrà lloc el prop-venent dissapte dia 6, a les deu de la vetlla, anant a càrrec del distingit industrial de Terrassa En Josep Rigol, el qual desenrotllarà el tema «Progrés econòmic de Catalunya».

L'importancia del tema escullit y l'alt coneixement que de les qüestions econòmiques té'l senyor Rigol, són garantia de que sa conferencia serà fortament profitosa y interessant.

Al donar-li la benvinguda ens plau ferli constar nostre agraïment per haver portat a n'aquest brillant cicle de conferencies una qüestió de tant capdal interès.

● El Centre Nacionalista Republicà de Olot ha organitzat la següent taula de conferencies pera les vetlles dels dies festius d'aquesta Quaresma:

Diumenge, 28 de febrer.—Conferencia científica, a càrrec del president de la Junta d'Acció Política, en Pere Màrtir Rossell, veterinari, qui desenrotllarà'l tema «La rabia».

Diumenge, 7 de mars.—Vetllada literaria, en la que hi pendran part diferents socis.

Diumenge, 14 de mars.—Conferencia política, pel soci en Lluís Vinyas, Llicenciat en Filosofia y Lletres, explicant el tema «Són republicans perque som nacionalistes».

Divendres, 19 de mars.—Vetllada literaria, per varis socis.

Diumenge, 21 de mars.—Conferencia científica, explicant «Malalties populars» el soci en Eufè Barnadas, metge.

Dijous, 25 de mars.—Vetllada literaria, a càrrec de varis socis.

Diumenge, 28 de mars.—Vetllada política, en la que parlaran algunes personalitats de Nacionalisme Republicà.

Diumenge, 4 d'abril.—Vetllada literaria, a l'estil de les altres.

● La Schola Choral de Terrassa, que dirigeix el distingit mestre en Joan Llongueras, celebrará quatre vetllades selectes d'art els dies 7, 14, 21 y 28 del present mes, essent la primera, un Recital Granados; la segona, una audició de Cançons ab gestes; la tercera, a càrrec de la Academia Ainaud y la del 28, dessempeñada per les tres seccions de la Schola Choral.

● Ab la divisa «Amor y lletres» acaba de constituirse una entitat, integrant de la Associació Popular Catalanista, que té per objecte la publicació d'obres literaries de autors joves, que ab ses propies forces no han pogut triomfar.

● La Joventut Carlista de Barcelona

anuncia un cicle de cinc vetllades selectes que tindran lloc els dies 3, 10, 17, 24 y 31 de aquest mes, en l'estatge social d'aquesta entitat, Riera de Sant Joan, 22.

Dites vetllades seran respectivament en honor dels poetes Verdagué, Casas y Amigó, Pagès de Puig, Rubio y Ors y Aguiló y Fuster.

● Caixa d'Estalvis Escolar «Mossèn Cinto».—Durant el passat mes de Febrer, els noys de l'Escola y noyes del Chor infantil han fet 99 imposicions ab un total de ptes. 60'70. S'han reintegrat ptes. 39'45 a llibretes de la Caixa de Pensions pera la vellesa, haventse obert dues noves llibretes a favor de les nenes Isabel Ortega y Antonia Rausell.

● Hem vist els números que van publicats com a diari, del nostre estimadíssim confrare *Foment* de Reus. La tasca que setmanalment ha vingut fent fins ara, la fa ara diariament y ab la cura, plenitud y bon seny de sempre. Es ab forsa alegria que donem compte als nostres lectors de la sortida diària de *Foment*, al ensemps que enviem als seus redactors una forta encaixada de germanor. Que visqui molts anys pel bé de Catalunya.

● L'Associació Protectora de l'Ensenyansa Catalana acaba de posar a la venda la serie 13 de les postals que ab el títol de «Catalunya Artística y Pintoresca» publica a benefici de les Escoles Catalanes que subvenciona. L'esmentada serie resulta interessantíssima, reproduint magnífiques vistes de les comarques del Bergadà, Lluçanès, Camp de Tarragona, Costa del Empordà, Guàrdies, Garrotxa Alta, Pla del Llobregat, Montserrat, Pla de Bages, etc., etc. Com les series anteriors, consta de vint postals, venentse al preu d'una pesseta en totes les llibreries y en el domicili de la entitat.

La propia Associació ens prega fèm públic que tots els que desitjin suscriures a les obres «Diccionari de la llengua Catalana», de la casa Salvat, y a la «Geografia general de Catalunya», de la casa Albert Martín, se dirigeixin a l'Associació, Baixada de Santa Eulària, 3, principal, la qual els la repartirà a domicili. D'aquesta manera contribuiràn al sosteniment de tant patriòtica entitat de cultura.

● Demà, divendres, a les sis de la tarda, el noi Joan Capella, ex-alumne de la Escola «Mossèn Cinto», donarà una conferencia sobre'l tema «Geologia líquida», a l'Escola Nacional Catalana.

● Advertim a tots els Srs. qui'ns han enviat y envien original, que no publicarem res ab pseudònim sense que les quartilles vagin firmades, y que entendrem per pseudònims tots els noms de persones que no coneguem, si no passen abans per aquesta redacció o no van, si son de fóra, avalades per la firma del president d'una entitat catalanista o del delegat local de l'Unió Catalanista.

Imprempta F. Badia, Dr. Dou, 14.—Barcelona

CATALUNYA

REVISTA SETMANAL ADHERIDA A LA UNIO CATALANISTA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

RAMBLA DE LES FLORS, 30, PRAL.-BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un trimestre . . . dugues ptes.

Un any vuit

PAISSOS DE L'UNIO POSTAL

Un any deu ptes.

Número solt: DEU CENTIMS

VALORS ESPANYOLS Y EXTRANJERS VENDA A PLASSOS AL PREU DE COTISACIÓ

Els compradors tenen dret a cobrar els cupons a mida de són venciment

Ordres de Borsa al contat y compra de cupons

Pera detalls a EL CRÉDITO GENERAL ESPAÑOL

FUNDAT EN 1889

CA'SP, 19.—BARCELONA

Especialitat en Camises a mida

Camisería **SPS** Boquería
Corbatería **SPS** núm. 32

== GRAN BARATURA DE PREUS ==

Catalunya Artística y Pintoresca

POSTALS PUBLICADES PER LA

Associació Protectora de la Ensenyansa Catalana

Ha sortit la série TRETZE

De venda a totes les Llibreries y en el local de la Entitat Baixada de Sta. Eulària, 3, pral.

Publicacions que's
troven a la vendaDeliberacions de les Asamblees de
Manresa, Reus y Barcelona.

ACORDS DE LES

ASAMBLEES

De Manresa : De Reus : De Balaguer
De Olot : De Girona : De Tarrassa
De Barcelona

a 0'10 pesetes exemplar

Thé Rinnogue

Es EL MILLOR ESPECÍFIC DEL
MON. CURA infaliblement en sis
dies el DOLOR DE RONYONS, sia
qualsevol sa causa. Remei poderós
en el tractament de les malalties
de la Bufeta y de l'Uretra.De venda en totes les farmacies y
drogueries. Unics agents y disposita-
ris a la Península, Balears y Cana-
ries, F. Mercier y C.^a, Balmes, 22,
Barcelona.«The Rinnogue», de l'inventor don Frederic
Nogué.—Don Antoni Fernández, habitant carrer
Valencia, 184, principal, primera: me complase
en participar a vostè, que havent pres el THE
RINNOGUE, he curat completament del dolor
de ronyons que per espai de 5 anys he sofert,
gracies al THE RINNOGUE; avui estic comple-
tament curat, y no'm cansaré de propagar el seu
més valios invent específic. Son més reconegut
affm. S. S. (Rubricat). Barcelona, 10 febrer, 1909.
Encarregat del «Palacio de la Ilusión», Corts,
599.

A primers de Mars

s'obriràn els

Grans Magatzems de Camiseria,

Corbateria y Genres de Punt

del Carrer de la Boqueria, 33 y 35 y Cegos de la Boqueria, 2

d'En Josep Rovira Gayris

Actualment liquida per motiu de la Reforma

La antiga Camiseria del Carrer de la Argenteria, 13

PREUS MAI VISTOS

FÁBRICA DE PARAYGUES

OMBRELES Y VANDOS

PREUS
ECONÓMICOS

J. CARDÚS

Porta-ferrisa, n.º 10 : : BARCELONA

CASA ESPECIAL EN COLLS

CORBATES Y CAMISES A MIDA

F. Vehils y Vidal

PORTAL DE L'ANGEL, 2

GRAN BARATURA DE PREUS

== BARCELONA ==

La Cubana
SASTRERIA

Llaveria y Guardiola

Trajes exclusivament a mida
Gran assortiten robes
de alta novetat
per la present
temporada

ECONOMIA Y BON GUST

Trafalgar núm. 1

Junt a la Plassa d'Urquinaona
Enfront a la parada dels tramvies
de Sant Andreu

BARCELONA

SABATERIA

— DE —

Josep
MallartCALSAT COSIT A MÀ
De 10'50 ptes. a 25Especialitat en la
mida y models.

Baixada de la Presó, 12

J. Casals
Peipoch

PINTOR

Decoració d'Habitacions,
Fatxadets, Mobles, Rètols y
tota classe de traballs artístics

Concell de Cent, 350

(entre Eluria y Bruch)

¡Aficionats Fotografats!

Per tenir de marxar de Barcelona, se liquiden les exis-
tencies de la botiga d'objectes pera la fotografiad'En Josep M.^a Có de Triola

2, Plassa de Sant Jaume, 2

¡Grans rebaixes de preus!

SE TRASPASSA L'ESTABLIMENT